

Elment a nagy erdőrendező

2008. február 9-én, 10 nappal a 100. születésnapja előtt, szülővárosában a tiroli Reutte-ben elhunyt Prof. Dr. Walter Bitterlich, „a világ legismertebb erdésze”, a modern erdészeti leltározás megalapítója.

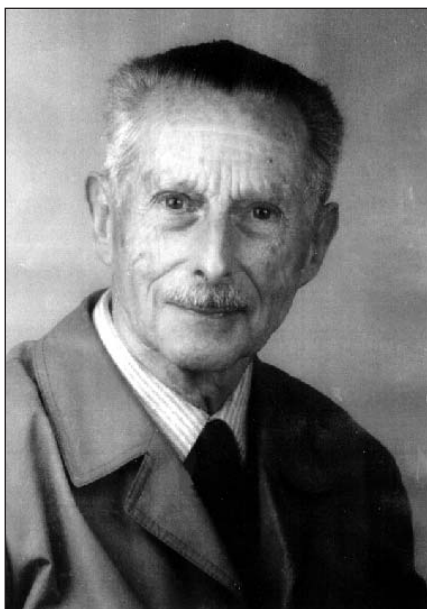
W. Bitterlich 1908. február 19-én a Tirol-beli Reutteban született erdész-családba. Reáliskolai tanulmányait Innsbruckban folytatta, majd Salzburgban tanult tovább. Eredetileg festőművész szeretett volna lenni. Erdészeti tanulmányait a Bécsi Mezőgazdasági Főiskola (BOKU) erdészeti szakán folytatta, ahol 1930-ban Dipl. Ing. minősítéssel végzett. 1933-ban tett államvizsgát, az államvizsga-dolgozatában már az erdőbecslés különféle tudományos megközelítésével foglalkozott. Eleinte nem tudott elhelyezkedni, majd fizetés nélküli gyakornokként dolgozott az Osztrák Szövetségi (Állami) Erdészetenél (Österreichischen Bundesforsten, ÖBf) és felvállalta a Mayr-Melnhofschen Erdészeti Hivatal erdőrendezési munkálatait, ahol gazdag tapasztalatokat szerzett az erdőrendezés terepi munkálataiban és a térképezésben. 1935-ben véglegesítették az ÖBf-nél, és a második világháború kezdetéig erdőmesterként dolgozott a szülővárosában, Reutteban, ahol azt megelőző 30 évben az apja is szolgált. A második világháborúban, 1942-ben a keleti frontra vezényelték, majd Normandiába került. A háborús tapasztalatairól szóló írása, 2003-ban, a reutte-i Ehrenberg Kiadónál jelent meg.

A háború befejeztével visszatért szülővárosába, de nem tudott elhelyezkedni korábbi munkahelyén. A szüleivel Salzburgba költöztek. Magánerdészeti vállalkozóként, 1946-ban beállt a Kruppi Jóságigazgatósághoz Blühnbachba, ahol először foglalkozott a szögszámláló próba elméletével, és a gyakorlatban is kipróbálta.

1948-ban publikált először az új leltározási ötletéről, amely a szakmában igen nagy feltűnést keltett.

1949-ben a Helsinkiben megtartott Erdészeti Világkongresszuson adta elő, a később „Bitterlich-eljárás” néven világszerte ismertté vált módszert.

Még abban az évben, a szögszámláló próbáról szóló disszertációját a BOKU-n elfogadták és megszerezte a természetudományok műszaki doktora címet. Ezt követő években főként tudományos tevékenységével foglalkozott,

bár 1948-tól ismét az ÖBf-nél volt alkalmazásban, mint erdőmester 1953-ig Zell am See-ben, végül 1967-ig Halleinben tevékenykedett.

1967-ben meghívták a BOKU Faterméstani – egyben Erdőrendezéstani – Tanszékére egyetemi rendes tanárnak és megbízták a tanszék vezetésével.

Ebben az időszakban vált világhíróvá a szögszámláló próba és a méréshez kifejlesztett tükrörelaszkóp. Az oktatói munka mellett tovább folytatta tudományos kutatói és fejlesztő munkásságát, megalkotta a legpontosabb mérésekre alkalmas telerelaszkópot, valamint a könnyen kezelhető szektorátalót, és a tudományos méréseknél szinte nélkülözhetetlen pontosságú, a vastagsági növekedés időszakos meghatározását szolgáló Dial-Dendro kerületmérő műszert.

1949-ben szellemileg egyenrangú munkatársra talált Dr. Benno Hesskében, aki a találmányát kiérlelt termékévé, világszerte ismert, használatos műszerré fejlesztette, elsőként az Optimar cégnél, majd 1962-től a Feinmechanische Optische Betriebsgesellschaft (FOB) vállalatnál.

A Bitterlich-eljárás, ma valamennyi világrészen megtalálható az erdőfelméréseknél és azokban a szakkönyvekben is tárgyalják világszerte, amelyek az erdőrendezéssel foglalkoznak.

A kutatási és fejlesztési eredményeit, a készülék, alkalmazási lehetőségeit az 1984-ben megjelent alapművében, a „The relascope idea” c. könyvében foglalta össze.

1978-ban lett a BOKU emeritus professzora.

A tudományos tevékenysége mellett igen behatóan foglalkozott művészeti és filozófiai kérdésekkel. E tárgykörökben több írása is megjelent folyóiratokban és különböző kiadványokban.

Ilse Hauptmannel kötött házasságukból négy gyermek született. Soha nem ivott alkoholt, nem dohányzott, rendszeresen sportolt.

Hosszú ideig Salzburgban és Halleinben élt, 2006-ban költözött vissza szülőfalujába, ahol tíz nappal a 100. születésnapja előtt érte a halál.

Halálával egy hosszú és igen tartalmas élet zárult le.

A hazájában és világszerte kapott sok elismerése, a legmagasabb kitüntetései közül talán a munkatársai elismerését tartotta a legtöbbre. Az Amerikai Egyesült Államok Erdészeti Társasága „a világ legismertebb erdésze” címmel illette. Göttingai kollégái, szabad fordításban így emlékeztek meg róla a 90. születésnapján: „egy kósza hír terjed a világban, hogy létezik egy erdész, akinek a nevét az összes többi erdész ismeri, ez az erdészember: Walter Bitterlich.”

A magyar erdőrendezés az 1960-as évek közepétől először kísérleti felvételeknél, majd üzemszerűen, ma kiterjedten alkalmazza a Bitterlich-eljárást és a tükrörelaszkópot. Személyes kapcsolat az 1973. évet követően alakult ki, amikor véleményt kért a tükrörelaszkóp alkalmazásának magyarországi tapasztalatairól és esetleges fejlesztési javaslatokról.

Az OEE Erdőrendezési Szakosztálya és az Erdőrendezési Szolgálat meghívására személyesen 1990-ben látogatott Magyarországra, amikor részt vett feleségével, Dr. Benno Hesskével és Hesske úr leányával, egyben cégtársával, a VII. Erdőrendezési Napokon Veszprémben. A rendezvény programja szerint előadást tartott a dendometria új elméleti megfontolásairól és az ezekre alapozott új mérési, számítási eljárásokról.

A magyar erdőrendezőik és az egész erdészársadalom, tisztelettel és megbecsüléssel emlékezik meg „a világ legismertebb erdészéről”, és tartja meg jó emlékezetében.

Nyugodjék békében!

OEE Erdőrendezési Szakosztály

**Gáspár Hantos Géza
Halász Gábor**